

vanskelige Vilkaar efter Krigen, og den skal være i Stand til at klare sig. Men har den en stærk Skatteskrue paa sig paa den ene eller den anden Maade, saa handicapper vi den overfor Udlandet.

Jeg kommer nu til et Afsnit, som jeg vil bede Dem undskyldte, jeg maaske trætter Dem med, men jeg anser det for noget af det vigtigste af det, der bør siges. De Herrer ved, at i hele denne Kritik af vor Papirøkonomi har en Kollega af mig, Professor ved Københavns Universitet Axel Nielsen, flere Gange krævet højere Diskonto. Jeg vil tilstaa, at paa eet Punkt har jeg ikke været enig med ham, men ment, at man skulde gaa en anden Vej; thi i samme Øjeblik Diskontoen bliver for høj — og den Tanke har ogsaa nogen Tilslutning i Bankkredse —, betyder det ikke blot, at det bliver dyrt for dem, der vil spekulere, og som vil anbringe Penge i taabelige Virksomheder, men det betyder først og fremmest, at det er svært at anbringe Penge i fornuftige Virksomheder. Penge, der staar i en fast Ejendom, og som kan siges op ret hurtigt, vil i samme Øjeblik, vi faar en højere Diskonto, blive sagt op, og der vil blive en Række Opsigelser over hele Linien, som for saa vidt virker prisfordyrende, som de virker lejefordyrende. Derfor tror jeg, at den Vej, min ærede Kollega foreslaar, nemlig at forhøje Diskontoen, er en Vej, der vel hjælper paa det ene Punkt, men gør Skade paa det andet. Der er en anden Vej at gaa, som man har fulgt i Sverige. Det er den saakaldte Kapitalrationering. Den er i sin Tid første Gang foreslaaet herhjemme af cand. polit. Thalbitzer; han foreslog, at et Bankraad skulde foretage Rationeringen. Frankrig bruger sædvanligvis noget af Princippet, idet man der i gamle Dage før Krigen under Kriser ikke forhøjede Diskontoen, men i Stedet for gjorde et Udvalg blandt dem, der vilde laane Penge.

Den svenske Rationering gaar, saa vidt jeg kan se, ud paa, at Raadet bestemmer: Det og det Aktieselskab kan intet Laan faa, den og den Emission maa fraraades. Paa den anden Side er det jo ikke helt ufarligt at lave et Raad af vore Bankdirektører, der saa at sige efter Aftale piller ud, hvem der skal have Laan, og hvem der ikke skal have Laan. Det giver dem en meget stor Magt. Men der er en Ting, jeg i hvert Fald kunde ønske, og det er, at vore Banker vilde være mindre ivrige efter at give Lombardlaan til Vekselerere, og at Nationalbanken ikke vilde forøge sin Seddelmasse og endvidere

nægte Laan f. Eks. til saadanne Folk, der anlægger Forretninger, hvis Maskiner eller hvis Arbejdsmidler skal købes til en Pris, som ikke kan vare ret længe. Jeg tænker f. Eks. paa, at man ikke bør have Lov til at give Laan til flere Skibsværfter og ikke have Lov til at give Laan til Køb af flere Skibe.

Men i øvrigt er efter min Mening den Tid snart forbi, hvor der er Tale om et stigende Prisniveau. Det kan paa en Maade være noget godt, men det kan ogsaa være farligt for dem, der sidder som Bedriftens Ledere, at Priserne gaar den anden Vej, og saa er det maaske netop det gale Øjeblik at forlange en anden Seddelpolitik. Nationalbanken har ikke i Tide gjort det rigtige, nu maa den endelig ikke for sent gøre det, den den Gang skulde have gjort, og som nu maaske er det gale.

Som jeg en Gang før har tilladt mig at gøre ærede Medlemmer opmærksom paa, er der et Forhold mellem Omsætningsmidlerne og Priserne. Omsætningsmidlerne bestaar af to Arter: Kontanter og Kredit i Forholdet f. Eks. 10 til 100. Ved Krigens Begyndelse faldt Kreditten sammen, det vil sige, at største Delen af Omsætningsmidlerne faldt bort. Jeg erindrer, at jeg en Dag eller to før Krigens Udbrud gik til den nuværende højtærede Finansminister og tilraadede ham meget stærkt at faa Nationalbanken til at udstede flere Sedler og selv udstede en Art offentlig Obligation, som kunde bruges som Betalingsmiddel. Det stod mig klart, at naar Kreditten faldt væk, maatte den erstattes af Kontanter. Nationalbanken fik, som de Herrer erindrer, en Ændring i sine Seddeldækningsregler, og Følgen var, at der virkelig blev udstedt mange Kontanter i Form af Sedler. Men kort Tid efter var der normalt Omløb igen. Staten er en stor Køber af Varer, endvidere begyndte den private Industri, den private Foretagsomhed i det hele taget at rejse sig. Det vil sige, at Kreditten blev skabt paa ny. Og den saaledes skabte Kredit voksede nu over, hvad den var før, fordi den havde et langt større kontant Grundlag end før, nemlig i Sedlerne. Da skulde Nationalbanken være traadt ind og have holdt igen med Seddeludstedelsen. Den forøgede Seddeludstedelse var fortræffelig, saa længe den traadte i Stedet for en Kredit, som var gaaet bort, fordi Folk ikke længere havde Tillid, men farlig, da den ophørte med denne beskedne Funktion og selv blev Basis for